

TEGEN DE KWAKZALVERIJ

REDACTIE-ADRES: O. Kuijk, Brantwijk 76, Amstelveen

Opgericht 1 januari 1881

Het woord is aan politie en justitie

HET SPROOKJE VAN MAGNETISEURS (EN HUN PLEITERS) IS UIT!!

DE MINISTERS van Sociale Zaken en Volksgezondheid en van Justitie hebben duidelijke taal gesproken:

1. onbevoegd uitoefenen van de geneeskunst is een strafbaar feit, ongeacht of dit al dan niet heimelijk geschiedt;
2. het aankondigen dat de geneeskunst wordt uitgeoefend en het voeren van een (geneeskundige) titel blijft alleen aan bevoegden toegestaan; volgens welke de strafbaarheid van het onbevoegd uitoefenen van de geneeskunst zou worden aangetast.

Door deze duidelijke ministeriële uitspraak is de bezem gehaald door de chaos, die was ontstaan in het proces van opsporing, vervolging en berechting van kwakzalvers.

Verwarring

ER WAS EEN VICIEUZE cirkel ontstaan. De politie liet het onbevoegd uitoefenen van de geneeskunst oogluikend voortgang vinden (enkele korpsen vormden een gunstige uitzondering), omdat men door ervaring had geleerd, dat geverbaliseerde kwakzalvers door de rechter werden vrijgesproken of tot zulke kleine boeten werden veroordeeld, dat het meer leek op een aanmoedigingspremie dan op een straf.

De rechters kwamen onder de indruk van het betoog van pleiters, die twijfel wisten te wekken aan wil van de overheid om de „kwakzalverswet” krachtig te handhaven. Bovendien werden de gerechtelijke instanties — juristen zijn geen medici — in verwarring gebracht door wetenschappelijke onderzoekingen, die tot doel hadden het bestaan van paranormale verschijnselen en de waarde daarvan voor de geneeskunde vast te stellen.

In Amsterdam werd een handoplegger „vrijgesteld”, opdat een commissie van onderzoek zijn activiteiten wetenschappelijk kon nagaan.

In Utrecht wekte een bijzonder hoogleraar de indruk, dat hij het bewijs van het bestaan van bovennatuurlijke verschijnselen op de hielen zat. De ministeries van Justitie en Sociale

Zaken en Volksgezondheid spraken vaag over een onderzoek en ten slotte werd de verwarring nog vergroot door het wetsontwerp op de paramedische beroepen, dat door velen werd aange-

zien als een wettelijke regeling voor „paranormalen”.

Mist trok op

DE MIST is nu opgetrokken. Dit is gebeurd:

Het onderzoek naar de paranormale verschijnselen en de mogelijkheid van het bestaan van paranormale geneeskunde bij de Amsterdamse strijker is op niets uitgelopen. De gezondheidsorganisatie T.N.O., de belangrijkste medische onderzoekinstantie van ons land, zag er eenvoudig niets in, toen zij eenmaal het eerste rapport van de com-

vervolg op pag 2

DE VAKANTIE IS VOORBIJ ook voor de kwakzalvers

HEBT U HET FIJN GEHAD, op de Veluwe, in Italië of aan de Costa Brava? We wensen het u van harte toe. We hadden het allemaal nodig, wij van de kwakzalverijbestrijding en ook de kwakzalvers, trouwens, want er was braaf gestreken, en irisgekeken en gekruidedokterd.

Nu is het weer september en gaan we weer aan de slag. Helaas gaat ook de handoplegger aan de slag. „Praktijk hervat” adverteert hij in het plaatselijk advertentieblad.

Daar moeten we wat aan BLIJVEN doen in het belang van de beklagenswaardige slachtoffers die in zijn handen vallen.

VOLG HET VOORBEELD van de zeven onderstaande nieuwe leden van onze vereniging. Vakantietijd of niet, de bestrijding van het kwaad der kwakzalvers moet voortgang vinden. Wordt dus lid.

De volgende nieuwe leden heten wij hartelijk welkom:

Mevrouw dr. T. van Tol, arts te Den Oever, mej. Z. Schmidt, verpleegster te Rotterdam, mej. E. Th. Kerklaan te Delft en de heren J. H. Strating, arts te Groningen, K. Vaandrager, arts te Deventer, M. Huizer, verpleger te Breda en H. Toesit, student te Den Bosch.

GEBEDSGENEZING Grote Gevaren!

AAN DE GEBEDSGENEZING zijn grote gevaren verbonden, verklaarde prof. dr. A. C. Drogendijk, hoogleraar in de sociale geneeskunde aan de Vrije Universiteit, op het eerste internationale congres van christen-artsen in Amsterdam. Prof. Drogendijk noemde als voorbeeld een patiënt, die een langdurige behandeling met lever-injecties afbrak om gebedsgenezing-samenkomsten te gaan bezoeken. Herstel bleef evenwel uit en zes maanden later moest deze patiënt in ernstige toestand in een ziekenhuis worden opgenomen, aldus een verslag van het congres in „Trouw”.

Geestelijke schade

GEBEDSGENEZERS vertellen dat, wanneer genezing uitblijft, het geloof van de patiënt niet groot genoeg is. Prof. Drogendijk is van mening, dat zij hiermee grote geestelijke schade toebrengen aan mensen, die veelal lijden aan ernstige chronische ziekten. „Gebedsgenezing is niet synoniem met gebedsverhooring”, zo zei prof. Drogendijk.

„Wij hebben allen Gods zegen van node en moeten daarom bidden. Gebedsgenezing wil zeggen, dat iemand alleen genezen wordt door het gebed, zonder dat men een dokter roept. De genezing wordt dus gezien als een directe handeling van God. Zonde en ziekte zijn dialectisch met elkaar verbonden, zo beweren de gebedsgenezers. Er ontstaat zodoende een groot gevaar als genezing uitblijft.”

Irrationeel

ALS REDENEN waarom mensen samenkomsten van gebedsgenezers bezoeken, noemde de Amsterdamse hoogleraar o.m. sensatiezucht en het geloof in wonderen, waarbij men door irrationele impulsen wordt gedreven. In dit verband wees hij erop, dat een onderzoek heeft uitgewezen, dat 25 tot 30 pct. van de Nederlandse bevolking min of meer regelmatig kwakzalvers, occultisten, magnetiseurs en dit soort lieden consulteert.

Hij meent ook, dat vele chronische zieken naar een gebedsgenezing-samenkomst gaan met de gedachte: Baat het niet, het schaadt ook niet.

Osborn

GOEDE MEDISCHE controle is, zo zei prof. Drogendijk, een afdoend middel tegen de gebedsgenezing. Tijdens het optreden van de gebedsgenezer Osborn in Nederland werden aan medici echter geen namen en adressen verstrekt van mensen die genezen zouden zijn tijdens zijn samenkomsten.

Prof. Drogendijk vertelde, dat in Lourdes pas sprake is van een gebeds-

verhooring, als een daar genezen patiënt, voor wiens herstel de medici geen verklaring hebben, ook vijf jaar later nog goed gezond is. In deze rooms-katholieke bedevaartplaats worden de pelgrims wél voortdurend onderzocht door artsen en specialisten.

HET SPROOKJE IS UIT!!

(vervolg van pag 1)

missie had gezien, die de Amsterdamse magnetiseur had bestudeerd.

Tegen de achtergrond van deze — opnieuw herhaalde — wetenschappelijke afwijzing van het verschijnsel van paranormale geneeskunde — de belangrijkste vorm van kwakzalverij die ons land kent — kon ook de overheid weer orde op zaken stellen.

NU IS HET WOORD weer aan de politie en justitie. De verdedigers van de handopleggers is de mond gesnoerd. Er is GEEN wijziging in het regeringsstandpunt, zoals zij in vrijwel elke rechtszaal adverteerden. Er is GEEN wetenschappelijk onderzoek gaande, dat binnenkort de waarde van paranormale geneeskunde zou aantonen. Er is GEEN ministeriële richtlijn volgens welke de rechters het maar een beetje kalm aan zouden moeten doen bij de berechting van kwakzalvers. Niets van dat alles. Kwakzalverij is strafbaar omdat zowel de volksgezondheid als de justitie in hun hoogste gezagsdragers het er over eens zijn, dat magnetiseurs geen bijdrage leveren tot de volksgezondheid, integendeel.

Het sprookje is uit.

We verwachten nu klare taal.

POLITIE EN JUSTITIE dienen grote schoonmaak te houden onder de beunhazen op het dak van de wetenschap, die van de mist gebruik hebben gemaakt zich snel te vermenigvuldigen.

Vele zieken zullen door een krachtige justitiële aanpak gespaard worden voor het onnodige verlies van hoop en geld en voor een vroegtijdige dood.

Modder voor f 50 per zakje

EEN DUITSE HANDELAAR opereert sedert korte tijd met enkele verkopers, voornamelijk in Noord-Limburg, om in deze streek pakketten met modder aan de man te brengen.

Men geeft voor, dat de modder een grote geneeskracht bezit en men schermt met beweringen, dat tal van zieken in de zogenaamde modderbaden genezing hebben gevonden.

De modder is verpakt in plastic zakjes en kost f 50 per zakje. Dit bericht het dagblad „Tubantia” in Enschede.

De modder moet per acht zakjes tegelijk worden gekocht, aangezien de genezende werking eerst zou blijken na een kuur van ten minste acht weken.

De laatste jaren is Noord-Limburg afgestroopt door tal van lieden, die zich als genezers kwamen aanbieden.

„Stille Periode” snel voorbij

NA ENKELE MALEN te hebben gepost, betrapten rechercheurs woensdagmiddag de 53-jarige zich noemende magnetiseur-psychometrist P. van de H. uit de Burgemeester Meineszlaan in Rotterdam op het onbevoegd uitoefenen van de geneeskunde. De politiemannen hadden geconstateerd dat Van de H., die al verschillende keren voor hetzelfde feit een proces-verbaal kreeg, na een „stille periode” weer aan het werk was gegaan en opnieuw cliënten ontving, zo meldt „De Rotterdammer”.

Van de H. maakte gebruik van instraling, handoplegging en bestrijking. Verder gaf hij de raad kruiden van een bepaald merk te gebruiken.

Bureau Vereniging

HET BUREAU van de Vereniging tegen Kwakzalverij is gevestigd ten huize van de directeur, de heer D. H. van den Bosch, „Groot Schuttershoef”, Arnhemseweg 10, Leusden post Amersfoort.

Aan dit bureau zijn alle inlichtingen omtrent de vereniging en de kwakzalverijbestrijding verkrijgbaar.

Directeur Van den Bosch is gaarne bereid verzoeken tot het houden van lezingen over de kwakzalverij te behandelen.

Ze weten niets maar verdienen veel

HONDERDEN echte dokters, die er wel acht jaar werkelijke studie voor over hebben gehad om arts te worden, honderden dokters werken dagelijks in Amsterdam: elke dag een paar uur in de onderzoekkamer en elke dag de lange rit langs de bedlegerigen. En behalve die paar honderd echte dokters werken er ook tientallen kwakzalvers die zich mooie namen hebben aangemeten waarvoor men niet hoeft te studeren: ze zijn magnetiseur of kruidendokter, of psychometrist of koffiedikkijker, handoplegger, gezondbidder. Wat ze ook zijn of beweren te zijn, welke schoonklinkende naam de kwakzalvers gekozen hebben — ze hebben allemaal dit gemeen: ze weten niets — en ze verdienen er goed geld aan. Dat zou niet zo erg zijn, als ze niet een gevaar waren voor de volksgezondheid.

HUN WERK — als dat werk mag heten — is strafbaar volgens een wet van 1865, die bepaalt dat tot medische raad en bijstand alleen de arts gerechtigd is. Alle kwakzalvers kennen die wet en weten die te ontduiken: ze geven liefst geen medische raad en ze geven geen medische bijstand. Ze zullen bijvoorbeeld vermijden hun patiënten aan te raken; ze laten hun patiënten maar wat babbelen en hun opgekropt gemoed luchten, en als het dan wel duidelijk is dat die patiënt een zelig geval is, dan verkopen de valse heelmeeesters hun nep: ze geven „kracht”.

KRACHT

NIETS IS EENVOUDIGER dan kracht geven: men kijkt de patiënt strak aan tot de zielepoot er van onder de indruk komt, en men heft de handen en houdt die boven de zere plek, of men wijst nadrukkelijk naar die zere plek, of men maakt van de vingers een soort kokertje en laat de „kracht” uitstromen. Voor een riks kracht, of voor vijf gulden kracht, of voor een paar tientjes kracht; hoofdzaak is dat de patiënt betaalt, en dan lekker opgelucht naar huis toe gaat.

Eén van elke drie patiënten is dan — of na een paar maal terugkomen en betalen — genezen. Niet zo'n wonder, want één van elke drie patiënten is niet ziek of heeft een kwaaltje dat vanzelf overgaat, of beeldt zich ziekte in, of heeft eigenlijk alleen maar behoefte aan wat bemoediging. De twee anderen sukkelen door, van de ene wonderdokter naar de volgende, en zelfs als ze doodgaan is dat niet zo erg; als ze maar hebben betaald.

DODEN

HET IS VRIJ SIMPEL te bewijzen dat een van elke drie patiënten ge-

---

DAT IS NOG EENS PUBLICITEIT!!

WIJ VERHEUGEN ons over de ruime publiciteit die het Amsterdamse advertentieblad „Wierings Weekblad” heeft verleend aan de waarde van kwakzalverijbestrijding.

De grote oplaag van het blad waarborgt, dat de twee artikelen die tegen de kwakzalverij werden gepubliceerd, in ontelbare handen zijn gekomen. De doordringende maar tevens begrijpelijke stijl waarin de betogen zijn opgesteld maakte deze serie van zo'n grote waarde voor de beïnvloeding van de publieke opinie.

Wij zijn er ook dankbaar voor dat het blad heeft geput uit enkele opwekkingen,, die wij in ons eigen orgaan hadden opgenomen.

DAT BETEKENT dat ons kleine maandblad toch plotseling de aansporing kan leveren aan redacteurs van wijdverspreide organen om ons standpunt in breder kring uit te dragen, omdat zij ontdekken welk een maatschappelijk kwaad wij achtervolgen. Voor de leden van onze vereniging, die er toe bijdragen dat ons maandblad kan blijven voortbestaan is dit weer eens een bewijs, dat hun moeite en hun geld niet voor niets zijn besteed.

Het eerste artikel uit „Wierings Weekblad” nemen wij hiernaast met grote instemming grotendeels over.

---

nezen wordt; elke dokter kent het verschijnsel van de nep-pil: de suikerpil die lijkt op een echte medicamenten-pil en die in één van de drie gevallen hetzelfde resultaat heeft als de echte pil. Men neemt bijvoorbeeld proeven met zeeziekte; men kiest een aantal patiënten als proefpersonen en geeft ze een pil — doch een bepaald aantal proefpersonen geeft men niet de echte proefpil, doch een suikerpil die er net zo uitziet — en van die proefpersonen die niet weten dat ze helemaal geen medicijn hebben geslikt, geneest toch gemiddeld vijf en dertig procent. En die vijf en dertig procent is precies het percentage dat de Werkgemeenschap van Bonafide Magnetiseurs (*bedoeld wordt waarschijnlijk de N.W.P., de werkgroep van paranormale genezers. Red. Mdbld. t. Kw.*) als norm heeft gesteld voor toelating tot haar waardig college: wie één van elke drie patiënten kan laten verklaren dat hij of zij — vooral zij — is genezen door handoplegging of strijking of andere flauwekul, is bonafide en mag grof geld verdienen. Zelfs eist men op grond van die een-op-drie wettelijke erkenning — over die twee andere wordt niet gepraat; u zult er maar bij zijn en net iets te laat tot uw huisarts terugkeren.

DIT IS TALLOZE malen gebeurd en het gebeurt nog. Er is een vrouw die zonder het te weten en zonder dat haar „magnetiseur” het wist een hersentumor had, te laat teruggekeerd tot de huisarts, die de hersentumor consta-

teerde, haar doorzond naar een specialist; na operatie was de vrouw wel genezen, doch bleef blind — en dat was niet nodig geweest als ze niet zo lang zich had toevertrouwd aan een handoplegger en een hand-ophouer.

Er is veel meer gebeurd — er zijn mensen aan kanker gestorven die genezen hadden kunnen worden. Er zijn door magnetiseurs kankergezwellen op de lever met ietwat gewelddadige handoplegging en strijking kapot gewreven. Er zijn vrouwen met suikerziekte in levensgevaar gebracht door magnetiseurs die in hun overgrote stommiteit die vrouwen „verboden” nog langer de voorgeschreven leefwijze te volgen en medicamenten te nemen. En dat er niet veel meer ongelukken gebeuren dan er toch al gebeuren, hebben de kwakzalvers te danken aan — de huisartsen, die reddend wat er nog te redden is als de patiënten tenslotte toch in hun radeloosheid bij hen terugkeren.

vervolg op pag 4

REDACTIE:

Medisch redacteur:

dr. J. H. Ligterink, arts en apotheker, Amsterdam

Pharm. redacteur:

J. E. Buiten, apotheker, Farmaceutisch Inspecteur van de Volksgezondheid te Zwolle

---

Alle onbevoegden zijn kwakzalvers

DIK-DOEN

DE GENEESKUNST moet wetenschappelijk gefundeerd zijn; daarom bestudeert de medicus de geneeskunde en ontleent hij zijn bevoegdheid aan het met-goed-gevolg afgelegde artsexamen, dat niemand ooit cadeau gekregen heeft.

Alle onbevoegden, die als „genezer” optreden, zijn kwakzalvers, of zij nu met handoplegging, magnetisme of bidden hun doel trachten te bereiken, of honing, kruiden, aardstralenkastjes of wat dan ook als geneesmiddel aanprijzen, aldus Het Vaderland.

De goedgelovige menigte wil altijd nog graag bedrogen worden en dus tiert de kwakzalverij welig voort.

Zij verschijnt thans in een nieuw gewaad: de paranormale geneeskunst, waaraan als versiersel het epitheton „bonafide” wordt toegevoegd en waarbij tevens van een bepaalde „begaafdheid” sprake is.

Deze termen zijn misleidend, paranormaal wordt begrijpelijkerwijze verward met de paramedische beroepen, waarvoor begin 1963 een wet in het leven geroepen is, die de werkterreinen van volkomen eerbare medewerkers der artsen, zoals masseurs, röntgenassistenten en dergelijke regelt.

Wie zich daarentegen door een kwakzalver laat behandelen, loopt altijd de kans, het goede ogenblik voor een medische behandeling ongebruikt voorbij te laten gaan. De kwakzalverij is en blijft een bedreiging van de volksgezondheid.

Dubbele waakzaamheid

IEDERE MEDAILLE heeft zijn keerzijde. Dat geldt ook voor de nieuwe medicamenten, waarvan vele

Het Haagse dagblad *Het Vaderland* heeft onlangs in een artikel over Vijftig Jaar Geneeskunst enige behartigenswaardige zaken aan de orde gesteld ten aanzien van de kwakzalverij en de geneesmiddelenvoorziening.

Wij juichen deze publiciteit toe en drukken hiernaast af wat *Het Vaderland* over deze zaken te berde bracht.

naast voortreffelijke geneeskrachtige werking schadelijke bijwerkingen vertonen. Natuurlijk wordt elk nieuw middel uitvoerig onderzocht, alvorens het op de mens wordt toegepast, maar af en toe komt er een onverwachte teleurstelling, openbaren zich invloeden, waarop men niet verdacht geweest is, zoals enige jaren geleden de misvorming van de ongeboren vrucht, die terecht tot een opzienbarende zaak is uitgegroeid.

Dubbele waakzaamheid van de zijde der farmaceutische industrie en van de gezondheidsdiensten is daarvan het gevolg, er bestaat zelfs een European Society for the Study of Drugtoxicity, maar absolute onschadelijkheid van welk geneesmiddel ook kan nooit worden gegarandeerd. Dat is een stimulant voor de medici, om bij het voorschrijven van medicijnen kritisch en spaarzaam te werk te gaan, en het is te wensen, dat ook het publiek de gevolgtrekking maakt, dat het onverstandig is, om klakkeloos bij ieder hoofd- of buikpijntje tabletjes en poedertjes te slikken.

DOKTERS ZIJN ook de „leveranciers” van de kwakzalvers; het is onvermijdelijk dat artsen een deel van hun groep patiënten niet tevreden kunnen stellen — dokters leveren geen wonderen en dat is wat vele patiënten zoeken: ze gaan dan naar de kwakzalver die wonderen in elke prijsklasse in huis heeft: van broodbal tot berkenblad en kracht. En behalve kracht als het moet ook nog wat wetenschap, moderne of hele ouwe. Er zijn wonderdokters die zich al bedienen van „wetenschappelijke” termen die toch geen leek begrijpt, en zij ook niet. Ze spreken van „splitsing”, en van „kosmische straling”, en van „atomaire kracht”, — en wellicht is er al een die kwassie geleerd betoogt over de „anti-materie”, en dat klinkt dan al haast een beetje religieus en in elk geval vertrouwenwekkend.

Het beroemde Staphorster boertje dat zovele van onze grootouders geholpen heeft, werkte weleens met schapenkeutels — maar die moesten vers zijn. Dat de gezondheidstoestand in Staphorst niet bepaald rooskleurig was, ontgaat de patiënten — ze komen voor het wonder.

WONDEREN, lieve mensen, wonderen liggen voor het oprapen, wonderen plukt men van de bomen en langs de wegberm, wonderen kunt u zelfs brouwen in uw eigen keukentje. Schapenkeutels en koeienvlaaien, en eikels en dennennaalden, en kastanjes en kiezelsteentjes heeft men maar voor 't oprapen en berkenblaren, en de gentiaan en de duizendschoon en wat al niet aan aardige plantjes heeft men maar voor het plukken. Kwakzalvers is dat dan nog soms te veel moeite, en dan verkopen ze liever geheimzinnige papjes, — bijvoorbeeld van mais met suiker; na enige tijd loopt de suikerrekening nogal op, en dan verkopen ze alleen aardappelmeel, — heel goed tegen kwalen als kanker, tuberculose, scrofulose, reumatiek, zenuw-ontsteking, aantastingen van de maagwand. Baat het niet, — dan schaadt het in elk geval.

Bestuur van de Vereniging tegen Kwakzalverij: A. P. N. de Groot, *Arts* te Hilversum, *Voorzitter*; E. Mijnaerends, *Tandarts* te Amsterdam, *Vicevoorzitter*; Mevr. A. Burbach-van der Woord, Prins Frederik Hendriklaan 60, Naarden, *Secretaris*; L. Brest te Amsterdam, *Penningmeester*; Mr. J. E. Goudsmit *Kantonrechter* te Haarlem; Dr. H. H. Scholten, *Dierenarts*, Veterinair Inspecteur van de Volksgezondheid te Haarlem; H. Dijkstra, *Oud-Commiss. van Politie* te Amsterdam; Mr. J. D. van den Berg, *Rechter* te Arnhem; Mr. G. C. M. van Nijntaten te Voorburg, *Referendaris* bij het Ministerie van Justitie; Dr. J. H. Ligterink, *Arts* en *Apotheker* te Amsterdam, J. E. Bouter, *Apotheker*, *Farmaceutisch Inspecteur van de Volksgezondheid* te Zwolle, J. Noord te Amsterdam en M. Paulissen te Voorburg.

Lidmaatschap van de Vereniging incl. Maandblad min. f 7.50, voor studenten, verpleegsters, arts-, tandarts- en apothekers-assistenten en kraamverzorgsters f 2.50. Adres voor het opgeven van leden en abonné's: Mevr. Burbach-v. d. Woord, Prins Frederik Hendriklaan 60, Naarden. Penningmeester: L. Brest, Argonautenstraat 19a, A'dam-Z. Postgiro van de Ver. 32237 te Amsterdam - Gem. Giro K 1672.

DRUKKERIJ SYSTEMA N.V.
Amsterdam

Abonnement per jaar franco per post bij vooruitbetaling f 7.50, voor studenten, verpleegsters, arts- tandarts- en apothekers-assistenten en kraamverzorgsters ..... f 2.50

Administratie Maandblad:
Mevr. A. Burbach-v. d. Woord, Prins Frederik Hendriklaan 60, Naarden, tel. 02959 - 19114.